

справах сім'ї, молоді та спорту Луганської обласної державної адміністрації, ОКУ «Луганський обласний центр роботи з жінками», 2009. – 252 с.

3. Левченко К.Б. Соціальна профілактика торгівлі людьми: Навчально-методичний посібник / За ред. К.Б. Левченко, І.М. Трубовіної. – К.: ТОВ «Агентство Україна», 2007. – 352 с.

4. Про схвалення Концепції Державної цільової соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2015 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2012 р. № 90-р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/90-2012-%D1%80>.

5. Протидія торгівлі людьми. Інформаційно-аналітичний збірник під редакцією С. Нетецького. – К.: Winrock International - 2002. – 100 с.

6. Щорічні доповіді про права людини. Права людини в Україні – 2006. Доповіді правозахисних організацій. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://helsinki.org.ua/index.php?id=1187868755#_ftn1.

Фроленкова І.І.

(наук. кер. – ст. викл. Штепа О.О.)

*студентка V курсу психолого-педагогічного факультету
Полтавського національного педагогічного
університету ім. В.Г.Короленка*

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ СТАНДАРТІВ ЄС У ГАЛУЗІ ПРАВ ЛЮДИНИ В ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ

Комплексний характер реформ, які сьогодні відбуваються в праві України, зумовлює необхідність проведення цього дослідження, що пов'язане з удосконаленням окремих галузей вітчизняного законодавства. Одним з таких удосконалень є стан конституційного механізму забезпечення прав людини в Україні в контексті реалізації таких конституційно визначених орієнтирів державного й суспільного розвитку, як правова, демократична та соціальна держава.

Нашій державі потрібна систематизація реформ: від економіки, фінансів, соціальної політики до політичної системи, внутрішньої та зовнішньої безпеки [5, с. 146].

У процесі глобалізації дедалі більшого розвитку набуває регіональна інтеграція правових систем країн. При цьому все більше суверенних держав добровільно погоджуються на обмеження власного суверенітету на користь наднаціональних організацій, унаслідок чого відбувається зміна та переосмислення поглядів щодо сталих уявлень про суверенітет держав, правову природу міжнародних організацій, державність тощо.

Прикладом розвинутого регіонального інтеграційного об'єднання сьогодні є Європейський Союз (ЄС). Унікальність цієї форми інтеграції полягає в тому, що в цій міжнародній організації об'єдналися країни, які належать до різних правових сімей: англосаксонської та континентальної

систем права. Це зумовило особливості в побудові та структуризації системи джерел права ЄС, його інституційного механізму, створення та функціонування його судових органів тощо.

Співтовариство – приклад того, як у нових умовах держави-члени вкладають дедалі більший зміст у поняття міждержавного співробітництва, що визначає модель їх поведінки та характер взаємовідносин із створеною ними організацією [8, с. 83].

Співтовариства, яким притаманні багато ознак традиційних міжнародних організацій, містять специфічний механізм, яким передбачено ефективну процедуру імплементації норм права ЄС, що є більш характерним для національних правових систем, ніж для міжнародних організацій. Ця процедура містить сукупність способів та засобів, завдяки яким усуваються недоліки. Насамперед, це довготривала процедура імплементації норм міжнародних договорів, значні фінансові витрати, можливість відмови від договорів під час ратифікації в національних парламентах.

Сьогодні ЄС розглядається як форма реалізації ідеї міждержавного співробітництва, яку можна охарактеризувати як інтеграційну та наднаціональну організацію, що змінила міжнародну систему суверенних національних держав. ЄС разом з його країнами-учасниками визначається як багаторівнева конституційна система. Це об'єднання є міжнародно-правовим, оскільки створене шляхом укладання державами міжнародних договорів, що регулюються міжнародним публічним правом; ці договори становлять основу, на якій ґрунтується внутрішнє право Союзу. Його країни-учасниці залишаються суверенними, незважаючи на передачу деяких своїх суверенних повноважень, яка здійснена добровільно та без порушення міжнародного права.

Найбільш важливими сферами взаємодії права ЄС і національного права є його безпосередня дія та верховенство стосовно національно-правових норм. Перший принцип (прямої дії) має відношення до імплементації, а другий (верховенства права) – до набуття чинності правом співтовариств. По суті, право ЄС являє собою систему норм, що пов'язує всі держави, які завдяки правовому механізму були трансформовані в національні правові системи цих країн [2, с. 192].

Імплементація права ЄС – це процес транспортування норм права ЄС, включаючи створення порядку та процедур їх упровадження в національні правопорядки держав-членів. Це пояснюється тим, що такий процес також включає тлумачення, практику застосування, забезпечення дотримання та виконання норм права, які відповідають праву ЄС, органами державної влади, а також сукупність правових засобів, що використовуються в рамках Європейського Союзу з метою реалізації норм права ЄС [1, с. 22].

Для ефективності правового механізму взаємодії ЄС та України важливо сформувані систему правових засобів і заходів, які забезпечували б інтеграційні процеси на кожній зі стадій відповідними способами. Така

система заходів має включати: по-перше, порівняльно-правове дослідження правових систем ЄС та України, виявлення їх особливостей; по-друге, визначення оптимальних форм гармонізації, уніфікації і відповідних засобів їх здійснення; по-третє, визначення видів та рівнів гармонізації й уніфікації та сфер і меж їх застосування; по-четверте, виявлення умов здійснення цих процедур; по-п'яте, узгодження термінології, створення словників термінів і понять [3, с. 54].

Різновиди механізму взаємодії норм міжнародного та національного права включають: по-перше, конституційно-правові механізми; по-друге, міжнародний механізм імплементації; по-третє, міжнародний організаційно-правовий механізм імплементації; по-четверте, внутрішньодержавний організаційно-правовий механізм [4, с. 125].

Механізм імплементації визначається як сукупність правових засобів, які використовуються ЄС з метою реалізації його норм у національні правопорядки країн-учасниць. Водночас внутрішнім організаційно-правовим механізмом імплементації права ЄС є комплекс правових засобів та заходів, а також національних інститутів, що забезпечують імплементацію норм права ЄС у внутрішні правопорядки країн-учасниць.

Процедура імплементації норм права ЄС у національні правопорядки країн-учасниць є особливою та специфічною в порівнянні з іншими міжнародними організаціями, насамперед завдяки принципам верховенства та прямої дії права ЄС. Основоположну роль у розумінні механізму дії норм права співтовариства Союзу відіграє Суд, який за період своєї діяльності сформував основоположні постулати та принципи існування ЄС та його розвитку.

Відповідно до ст. 17 Закону України “Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини”, суди застосовують при розгляді справ Конвенцію та практику Суду як джерело права [2, с. 194].

На відміну від традиційних міжнародних організацій, для реалізації правових норм ЄС не вимагається видання спеціального державного трансформаційного акта. Правові акти співтовариств реалізуються в національних правопорядках лише за допомогою внутрішньодержавних актів. Виконання норм, що видаються органами співтовариств, здійснюється органами країн-учасниць [4, с. 127].

Імплементація європейських стандартів у галузі прав людини – важливий напрям правової політики України [6, с. 48].

Оскільки Конвенція про захист прав та основоположних свобод європейським судом з прав людини, відповідно до ст. 9 Конституції України, стала частиною національного законодавства, а також у зв'язку з визнанням державою обов'язковою для неї юрисдикції Європейського суду з прав людини, виникла необхідність принципово переглянути ставлення до прав усіх гілок влади. Виконавча гілка влади повинна розробити ефективний

механізм реалізації Конвенції і дбати про її дотримання всіма органами й установами виконавчого спрямування. Судова гілка влади зобов'язана застосовувати положення цієї Конвенції [7, с. 848].

Отже, серед фундаментальних засад міжнародного правового порядку, закріплених у Статуті ООН, провідне місце посідає принцип, що зобов'язує держави сумлінно виконувати взяті на себе зобов'язання [9]. Підсумовуючи, можна зробити висновок, що загалом існує кілька імплементаційних шляхів: по-перше, це виконання рішень Європейського суду з прав людини державою; по-друге, установлюючи відповідність Конвенції Конституції України та законам України, Конституційний Суд України буде звертатися до рішень Європейського суду з прав людини.

Література:

1. Брацук І. З. Імплементація права Європейського Союзу в національних правових порядках держав -членів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук / І. З. Брацук – Х., 2011. – 22 с.
2. Карпачова Н. І. Стан дотримання Україною європейських стандартів з прав і свобод людини: Спеціальна доповідь Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини з нагоди 60-річчя Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод / Н. І. Карпачова. – К., 2010. – 194 с.
3. Луць Л. Формування правового механізму взаємодії України з Радою Європи та Євросоюзом / Л. Луць // Віче. – 2006. – Вип. 7–8. – С. 54–55.
4. Мойсеев А. А. Надгосударственность в современном международном праве / А. А. Мойсеев. – М. : Научная книга, 2007. – С. - 288.
5. Ставнійчук М. І. Окремі проблеми новітнього конституційного процесу у світлі висновків європейської комісії “За демократію через право” (Венеціанська комісія) / М. І. Ставнійчук // Право України. – 2012. – № 8. – С.146–153.
6. Тацій В. Імплементація європейських стандартів у галузі прав людини – важливий напрям правової політики України / В. Тацій // Право України. – 2010. – № 10. – С. 48 – 50.
7. Шевчук С. Судовий захист прав людини. Практика Європейського Суду з прав людини у контексті західної правової традиції. – [2-ге вид., випр. і доп.] / С. Шевчук. – К. : Реферат, 2007. – 848 с.
8. Юмашев Ю. М. Правовая эволюция Европейских Сообществ: до и после Маастрихта / Ю. М. Юмашев // Моск. журн. международного права. – М., 1992. – № 3. – С. 83 - 85.
9. Конституція і конституціоналізм в Україні : вибіркові проблеми : зб. наук. пр. членів Товариства конституційного права з нагоди десятої річниці Конституції України, Конституційного Суду України та самого Товариства / відп. ред. проф. П. Ф. Мартиненко і доц. В. М. Кампо. – К. : Купріянова, 2007. – 320 с.